

Državni izpitni center

P 0 7 2 A 1 0 1 1 3

JESENSKI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 27. avgust 2007

POKLICNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Nal.	Rešitve	Točkovanje	Točke
1.	c	1	1
2.	<p>prenovljena izdaja Atlasa mesta Ljubljana in okolice / prenova Atlasa mesta Ljubljana in okolice</p> <p>Upoštevamo tudi: prenovljen atlas mesta Ljubljana in okolice / novosti v Atlasu mesta Ljubljana in okolica / novi Atlas mesta Ljubljane in okolice.</p> <p>Napačno: predstavitev Atlasa mesta (<i>namesto teme poimenovana besedilna vrsta</i>) / opis nove izdaje atlasa Ljubljane / Ljubljana in okolica.</p> <p>Po smislu, npr.: Pisec je dodal fotografijo, da bi nazorno prikazal atlas. / Sliko je dodal, da bi ponazoril, o čem govori besedilo. / S fotografijo je želel bralce pritegniti k branju. / Da bodo bralci in kupci lažje prepoznali novi atlas. / Fotografija ponazarja mesto, ki je opisano. / Za popestritev in za lažjo predstavo, kako mesto izgleda. / Pisec je želel pokazati prenovljeno podobo atlasa.</p> <p>Napačno: Da bi bralca pritegnil k nakupu.</p>	<p>2 = smiselno in popolno poimenovanje teme</p> <p>1 = nepopolno poimenovanje teme (npr.: Atlas mesta Ljubljana in okolica)</p> <p>1 za ustrezen odgovor</p> <p>1 za jezikovno pravilnost</p>	4
3.	<p>b</p> <p>c</p> <p>Upoštevamo tudi zapisa: B, C.</p>	<p>1</p> <p>1</p>	2
4.	<p>b</p> <p>e</p>	<p>1</p> <p>1</p>	2
5.	<p>4</p> <p>5</p> <p>1</p> <p>6</p> <p>2</p> <p>3</p>	2 za vse pravilne odgovore	2
6.	<p>Po smislu, na primer: uvodno besedilo / povsem predelan zemljevid v večjem merilu / prikaz ljubljanskih umetnostnih spomenikov z risbo in besedilom / prikaz območja rimske Emone in srednjeveškega obzidja / predstavitev nakupovalnega središča BTC (s klasično povečavo ...) / nova naslovnica / zemljevidom so dodali nekaj pomembnih podatkov / Izdaja se razlikuje po uvodnem besedilu in prikazovanju spomenikov na šestih straneh v risbah in z besedilom.</p> <p>Upoštevamo tudi: besedila so v dveh jezikih, slovenskem in angleškem / vsa besedila so v dveh jezikih.</p> <p>Če je kandidat odgovoril v povedi, upoštevamo vsebinsko pravilnost odgovora.</p>	1 + 1	2
7.	<p>Je pregleden in priročen za uporabo, predvsem v avtomobilu.</p> <p>Pa srečno vožnjo in zanimive ogleda vam želim!</p>	1 za obe podčrtani povedi	1
8.	<p>predstavitev atlasa/knjige/izdelka</p> <p>Upoštevamo tudi: opis knjige/atlasa, predstavitev/predstavitveno (besedilo).</p> <p>Napačno: opisovalno.</p> <p>reklamno (besedilo)/reklama/oglas/propagandno besedilo</p> <p>Upoštevamo tudi: reklamni oglas.</p> <p>Napačno: objava.</p>	<p>1</p> <p>1</p>	2

9.	<p>Kod&kam Po smislu, npr.: Kod&kam je ime trgovine/stvarno lastno ime, preostala lastna imena pa so zemljepisna. / Kod&kam ni zemljepisno ime / ni ime mesta. / Ne spada med lastna imena mest.</p> <p>Upoštevamo tudi: Ker je to ime podjetja in ne naselja.</p> <p>Napačno, npr. (utemeljitev vsebuje napačno trditev): Ostala imena so zemljepisna, Kod&Kam pa je osebno lastno ime prodajalne. / Kod&Kam je ime blagovne znamke, ostala so imena krajev.</p>	<p>1 za pravilno podčrtavo 1 za ustrezno utemeljitev 1 za jezikovno pravilnost</p>	3
10.	<p>grosupeljski šmarnogorski medvoški litijski</p> <p>Upoštevamo samo take zapise.</p>	<p>4 pravilni odgovori = 2 2, 3 = 1</p>	2
11.	<p>november Po smislu, npr.: Ker ima beseda november drugačen koren kot ostale besede. / Ker ne pomeni nekaj novega. / Ker ni nastala iz besede nov. / Ker je november mesec v letu, vse druge besede pa se nanašajo na -nov-. (nekaj novega). / Ker ni v pomenskem sorodu z ostalimi besedami.</p> <p>Napačno, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – utemeljitev vsebuje napačno trditev: November je lastno ime, medtem ko imajo ostale besede podoben pomen in isti koren. / Beseda november ima isti koren kot ostale, nima pa podobnega pomena; – utemeljitev je pomanjkljiva: Ker je to ime meseca v letu. 	<p>1 za pravilno podčrtavo 1 za ustrezno utemeljitev 1 za jezikovno pravilnost</p>	3
12.	<p>nadaljevanje / (v) nadaljevanju A a B delati dalje/naprej</p>	<p>1 1 1</p>	3
13.	<p>posnetek iz zraka/posnetek iz letala/letalski posnetek/posnetek z neba/posnetek z višine</p> <p>Upoštevamo tudi: zračni posnetek.</p> <p>ustanova/zavod obvestiti/seznaniti/obveščati/seznanjati/dati podatke</p> <p>Napačno: oglaševati. gradivo/izdelki Napačno: snov.</p>	<p>4 pravilni odgovori = 2 3, 2 = 1</p>	2
14.	<p>1./prvi/v prvem/1 strokovna zal.</p> <p>Upoštevamo tudi: zal. avtorizirana ...</p>	<p>1 1 1</p>	3
15.	<p>dvema letoma, Gorenjski/Gorenjskem, Posočju, Vršičem, pljuči, svojem dobrem prijatelju, ju, bolna</p>	<p>8 pravilnih odgovorov = 3 7, 6 = 2 5, 4 = 1</p>	3
16.	<p>Atlas je pregleden in priročen za uporabo, saj je vezan v spiralni vezavi. / Atlas je pregleden in priročen za uporabo, kajti vezan je v spiralni vezavi. / Atlas je pregleden in priročen za uporabo, vezan je namreč v spiralni vezavi.</p> <p>Atlas, ki je pregleden in priročen za uporabo, je vezan v spiralni vezavi. / Atlas, ki je vezan v spiralni vezavi, je pregleden in priročen za uporabo.</p>	<p>1 za pravilno in smiselno pretvorbo 1 za jezikovno pravilnost</p> <p>1 za pravilno in smiselno pretvorbo 1 za jezikovno pravilnost</p>	4

17.	<p>Po smislu, npr.: Pisec je uporabil neslovensko pisno znamenje, da bi pritegnil bralca / da bi bil na videz bolj moderen/sodoben. / Uporabljeno je, da naslovnik takoj razbere blagovno znamko. / Uporabljeno je z namenom narediti ime bolj svetovljansko in s tem bolj atraktivno. / Da bi bilo besedilo krajše.</p> <p>b</p>	<p>1 za vsebinsko ustreznost 1 za jezikovno pravilnost</p> <p>1</p>	3
18.	<p>A (nekatera) bližnja mesta in primestna naselja / mestni načrti (nekaterih) bližnjih mest in primestnih naselij Napačno (nepopoln odgovor): bližnja mesta. B vozniki/voznikom Napačno: turistom in voznikom.</p>	<p>1</p> <p>1</p>	2
19.	<p>Z izletniško karto Posočja[,] ki sem jo kupil v prodajalni Kod&kam[,] sem odkrival</p> <p>lepote Slovenije. Obiskal sem Kobarid in vse bližnje vasi.</p> <p>Fotografije in risbe z izleta bom predstavil na šolski razstavi.</p>	<p>0 napak = 4 1, 2 = 3 3, 4 = 2 5, 6 = 1</p> <p>Upoštevamo tudi na novo narejene napake.</p>	4
20.	<p>Uradna zahvala</p> <p>Ustreznost besedilni vrsti (4)</p> <p>– ime in priimek ter naslov sporočevalca; ime in priimek/naziv in naslov naslovnika; kraj in datum pisanja</p> <p>– poimenovanje besedilne vrste in ustrezen nagovor</p> <p>– (vljudnostni zaključek in) pozdrav in podpis (z navedbo funkcije)</p> <p>Vsebina (4)</p> <p>– izrek zahvale (zahvala izražena z glagolom v 1. osebi ednine ali v 1. osebi množine)</p> <p>– razlog zahvale (podarjeni atlas)</p> <p>– navedba okoliščin dogodka, utemeljitev zahvale</p> <ul style="list-style-type: none"> • kdaj in kje/ob kateri priložnosti, kdo je pripravil dogodek/kdo je podaril atlas, • kakšen utrinek s prireditve/dogajanje/program/doživljanje povabljenca, • kaj pomeni darilo za šolo 	<p>2 = pravilna, popolna in smiselna navedba sporočevalca, naslovnika, kraja in datuma</p> <p>1 = do dve manjši nepravilnosti ali pomanjkljivosti pri smiselni navedbi sporočevalca, naslovnika, kraja in datuma (npr. naslovnik ni imenovan / kraj in datum sta na napačnem mestu / naveden je samo datum / manjkata kraj in datum)</p> <p>0 = naveden je samo sporočevalec ali samo naslovnik / zamenjana sta sporočevalec in naslovnik</p> <p>1 (za obe prvini)</p> <p>1 (za obe prvini)</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>2 = ob navedbi okoliščin tudi kakšen utrinek s prireditve ali utemeljitev, kaj pomeni darilo za šolo</p> <p>1 = samo navedba okoliščin/dogajanja/pomena darila</p>	12

	Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost (4) – jezikovna pravilnost – slogovna ustreznost	2 (2 napaki = –1 točka, do 0 točk) 2 (Za vsako vrsto slogovne neustreznosti odštejemo 1 točko, do 0 točk.) Jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost vrednotimo samo, če je kandidat za vsebino dobil vsaj dve točki.	
			60

1. primer zahvale

Matej Novak
 Srednja vzgojiteljska šola
 Ljubljanska 13
 3000 Celje

Celje, 25. 5. 2007

Igor Kranjc
 Kod&kam
 Trg francoske revolucije 7
 1000 Ljubljana

Zahvala

Spoštovani,

dovolite, da se v imenu Srednje vzgojiteljske šole Celje iskreno zahvalim za Atlas mesta Ljubljana in okolice, ki ste nam ga podarili na predstavitvi knjige v prostorih Vaše prodajalne. Z atlasom ste obogatili našo šolsko knjižnico. Dijaki pa bomo z njim z veseljem odkrivali Ljubljano in njeno okolico.

Atlasa so se še posebej razveselili šolski vozniki, ki razvažajo šolske pripomočke na najrazličnejše naslove v Ljubljani.

Želimo Vam še veliko uspehov pri vašem delu in Vas lepo pozdravljamo.

Matej Novak,
 član geografskega krožka

2. primer zahvale

Nataša Sever
 Srednja vzgojiteljska šola
 Cankarjeva 5
 8000 Novo mesto

Novo mesto, 20. 3. 2007

Igor Kranjc
 Kod&kam
 Trg francoske revolucije 7
 1000 Ljubljana

Zahvala

Spoštovani g. Igor Kranjc!

Kot članica geografskega krožka na Srednji vzgojiteljski šoli Novo mesto se vam lepo zahvaljujem za Atlas mesta Ljubljana in okolica, ki ste mi ga za šolsko knjižnico podarili na predstavitvi 29. 10. 2005. Dijaki in profesorji so se podarjenega atlasa zelo razveselili, saj nam bo pomagal pri spoznavanju Ljubljane in njene okolice.

Pri vašem delu vam želim še veliko uspehov in vas lepo pozdravljam.

Nataša Sever,
 članica geografskega krožka

IZPITNA POLA 2

VODENA INTERPRETACIJA

Miha Mazzini, Kralj ropotajočih duhov (odlomek)

NE BOM TIHO!

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje) 2 T

0 T – Ni opredelitve. / Opredelitev je napačna.

Primer: Odlomek je lirski, govori o prepiru. / Odlomek je dialog, zato spada v dramatiko.

1 T – Zvrst je poimenovana.

Primer: Odlomek je iz pripovednega besedila. / Besedilo je pripovedno/pripoveduje.

2 T – Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.

Primer: Odlomek ima prvine epske književne zvrsti (pripoveduje o dogodku v trgovini), te pa se prepletajo z dramskimi, saj je konflikt med materjo in sinom zapisan v dialogu.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje) 4 T

0 T – Ni povzetka, ni obnove.

1 T – Obnova odlomka z vsebinskimi napakami.

2 T – Obnova odlomka brez vsebinskih napak. / Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami/z vsebinsko napako.

Primer: Mama in sin sta šla v trgovino nakupovat. Mama si želi lestenec, sin pa gramofon. Kupita oboje, a se skregata, ker sin mamo izsiljuje.

3 T – Namesto povzetka odlomka je naveden samo posamezen motiv odlomka.

Primer: Odlomek pripoveduje o tem, kako je reagirala mati, ko ji je sin v trgovini ugovarjal.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: Pisatelj v odlomku prikaže dogodek v trgovini. Mati in sin se hudo spreta, ker bi rada imela različne stvari. Prepir zbudi pozornost drugih ljudi in se konča s sinovo zmago, ker je bilo mater sram pred ljudmi, ki so ju opazovali.

(Povzetek odlomka ocenimo s štirimi točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka brez vsebinskih napak.)

Razlaga dogodka (Razčlemba in razlaga)

Kaj si želi kupiti mati in kaj sin (1 + 1) 2 T

0 T – Navedena ni nobena želja.

1 T – Navedeni sta obe želji.

Mati si želi lestenec, sin pa gramofon.

2 T – Odgovor je razložen.

Mati želi kupiti lestenec, gramofona pa ne, ker za oboje ni dovolj denarja. Sin si želi gramofon, zato prepričuje svojo mamo, da je lestenec grd.

Vzrok za materin nakup (Razčlemba in razlaga)**2 T**

0 T – Vzrok ni naveden. / Naveden je napačen vzrok, ki ne ustreza odlomku.

Primer: Mati kupi gramofon, ker je bil njen sin odličen.

1 T – Vzrok je naveden skopo, površno, nejasno.

Primer: Mati se odloči za nakup gramofona, ker njen sin ni bil tiho, / ker je bil sin razvajen.

2 T – Vzrok je naveden jasno, natančno.

Primer: Mati kupi sinu gramofon, ker jo je postalo sram, ko je začel pred vsemi prisotnimi glasno govoriti o tem, kakšna je in kako živijo v njihovi družini. Da bi prikriła sramoto, glasno pove, da bo sinu kupila darilo za odličen uspeh.

Posledica dogodka v trgovini (Razčlemba in razlaga)**2 T**

0 T – Posledica ni navedena / je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Mati in sin sta uresničila vsak svojo željo.

1 T – Posledica je prikazana skopo, površno, nejasno. / Parafraziran je del odlomka.

Primer: Njun odnos je bil zdaj drugačen. / Šla sta po glavni ulici in se nista več dotikala.

2 T – Posledica je prikazana jasno, natančno.

Primer: Po dogodku v trgovini se mati in sin nista več razumela tako kot prej, kar pisatelj pove z besedami, da se prvič nista dotikala, ko sta šla po ulici. Sin je namreč dosegel svoje, mati pa se je morala zadovoljiti z drugačno svetilko, kot jo je želela kupiti.

Citirana poved iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Poved ni citirana. / Citirana poved ne ustreza navodilu.

Primer: »Ustavila se je in se soočila z mano.«

1 T – Namesto citirane povedi je opisan primer.

2 T – Citirana poved je v skladu z navodilom.

Primer: »Mama je pogledala v konice čevljev in v kratkih presledkih sikala: 'Pššššt! Pššššt!'« / »Ozrla se je naokoli, se poskušala nasmehnuti in se naglo s pogledom spet zatekla v tla.«
(Z dvema točkama ovrednotimo tudi vsak drug primer, ki natančno utemeljuje razlago.)

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje) 2 T

0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na prejšnje razlage, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje razlage.

Primer: Mati in sin se ne razumeta najbolje, obema je neprijetno. Sinu zaradi gramofona, materi pa zaradi zadrege pred ljudmi.

(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)

Mnenje o vedenju matere in sina (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev.

Primer: Mati in sin sta se neprimerno vedla.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Mati bi se lahko že na začetku odločila, da bo kupila cenejšo svetilko in gramofon, predvsem pa, da se bo obnašala drugače kot doma, kjer je očitno delala velike napake. / Sin je mamo izsiljeval, ni mu bilo pomembno, kako se obnaša pred drugimi ljudmi. Mislim, da je eno hujše od drugega, lahko bi bil lepše vzgojen.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Sin je mater izsilil za gramofon in jo v javnosti spravil v zadrego. Njegovo obnašanje ni samo neprimerno, ampak tudi nesramno. Iz odlomka ne izvemo, da so bili doma res revni. Mogoče bi ta podatek razkril, ali je sin nesramno izsiljeval ali jezno prosil. Mislim, da je bila mati nezrela, sin ne vzgojen, oba pa sta pozabila, da je treba nesoglasja reševati doma in ne v javnosti.

Presoja upravičenosti protestiranja (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Ni presoje. / Presoja je izražena kot skopa trditev. / Presoja se nanaša na drug problem.

Primer: Protesti nič ne pomagajo. / S protestiranjem se borimo za svoje pravice.

(Na drug problem se na primer nanašajo presoje razvajenosti, lastniškega odnosa staršev do otrok ipd.)

1 T – Presoja je nejasna, izražena z ohlapno, šibko razlago/nakazana v primeru iz življenja.

Primer: Protestiranje je zame upravičeno le takrat, kadar imamo prave razloge za to oziroma ko smo prepričani, da nekaj res ni v redu.

2 T – Presoja je jasna, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Protestiranje otrok, ko jim starši ne kupijo, česar si želijo, ni upravičeno. Ni samoumevno, da dobijo nekaj, česar si niso zaslužili. Protestiranje otrok ali odraslih je upravičeno takrat, ko se na primer kršijo njihove pravice, med katerimi je najpomembnejša osebna svoboda. Prav je, da protestira nekdo, ki kljub dogovoru ni dobil plačila za opravljeno delo, ali nekdo, ki ga okolica ne sprejme zaradi njegove drugačne narodne ali verske pripadnosti, zaradi spolne usmerjenosti ali samo zato, ker se nenavadno oblači.

Utemeljitev presoje s primerom iz življenja (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.

Primer: Protestiranje poteka na različnih koncih sveta različno.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: Protestiral sem že večkrat tako, da se z domačimi nisem pogovarjal, ker so mi prepovedali ure in ure sedeti pred računalnikom, ubogal pa sem kljub temu.

2 T – Primer je na kratko opisan.

(Ocena, ki je v tem točkovniku ovrednotena z dvema točkama, je utemeljena s primerom zaposlenih, ki stavkajo, ker že dlje časa niso prejeli plače.)

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost	2 T
Pravopisna pravilnost	2 T
Slogovna ustreznost	2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.

SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

Janko Messner, Rezika (odlomek)

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka (besedila) glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje) 2 T

0 T – Ni opredelitve. / Opredelitev je napačna.

Primer: Odlomek je drama, ker opisuje oziroma pripoveduje, kaj se je dogajalo.

1 T – Zvrst je poimenovana.

Primer: Odlomek je iz pripovednega besedila. / Besedilo je pripovedno/pripoveduje.

2 T – Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.

Primer: Odlomek je iz epskega besedila. Pisatelj pripoveduje o dogodkih iz svoje mladosti in v pripoved vpleta izpovedi svojih čustev, zato je besedilo tudi lirsko.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje) 4 T

0 T – Ni povzetka, ni obnove.

1 T – Obnova odlomka z vsebinskimi napakami.

2 T – Obnova odlomka brez vsebinskih napak. / Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami/z vsebinsko napako.

Primer: Med dogodki iz svoje mladosti se pisatelj spominja, kakšen odnos je imel do svoje sestre, kako ji je vsiljeval svojo voljo, čeprav mu je rekla, da bi rada ostala na kmetih.

3 T – Namesto povzetka odlomka je naveden samo posamezen motiv odlomka.

Primer: V odlomku pisatelj govori o tem, da svoji sestri ni dovolil študirati, kar bi želela, potem pa mu je bilo za to žal.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: V odlomku vidimo, kakšen je bil pisatelj do svoje sestre. Silil jo je, da je počela to, kar je želel on. Takrat je mislil, da dela dobro, pozneje pa je ugotovil, da ne bi smel tako zelo in na tak način odločati o njenem življenju.

(Povzetek odlomka ocenimo s štirimi točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka brez vsebinskih napak.)

Prepoznavna – izbira problema/prvine (Razčlemba in razlaga) 3 T

0 T – Problem ni izbran. / Literarna prvina ni izbrana. / Samo splošno razmišljanje o pojavu ali problemu – brez povezave z odlomkom.

1 T – Izbran je problem, ki je v odlomku samo nakazan. / Izbrana je prvina, ki ni bistveno povezana z osrednjo prvino.

Primer: očetov in materin vpliv na sinovo ravnanje.

2 T – Izbran je problem, ki je smiselno povezan z osrednjim problemom. / Izbrana je prvina, ki je smiselno povezana z osrednjo prvino.

Primer: sestrina telesna šibkost, sestrina neodločnost.

3 T – Izbran je osrednji problem odlomka/in problem, ki je bistveno povezan z njim. / Izbrana je osrednja prvina odlomka/in prvina, ki je bistveno povezana z njo.

(Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu. Problem, izbran za ta vzorec samostojne interpretacije, je natisnjen krepko.)

*Primer: **bratov odnos do sestre**, nepremišljeno ravnanje, obžalovanje dejanj, vsiljevanje svojih pogledov.*

Razlaga izbranega problema/izbrane prvine (Razčlemba in razlaga)**3 T**

0 T – Ni razlage. / Razlaga je napačna.

Primer: Brat je sestri nadomeščal očeta, zato ji ni dovolil, da ostane doma.

1 T – Razlaga je skopa, površna.

Primer: Brat je skrbel za sestro, pri tem pa je ravnal z njo, kot da ni svobodna. Mislil je namesto nje, ona pa je to sprejela.

2 T – Parafraziran je ustrezen del odlomka.

Primer: Na svoja starejša leta se pisatelj sprašuje, s kakšno pravico ji je določal kažipote in kam in kako naj gre, da bo uspešna.

3 T – Razlaga je ustrezna, jasna, natančna.

Primer: Brat je imel v mladosti do sestre tak odnos, da ga je pozneje obžaloval. Bil je starejši od nje. Ker je njemu izobrazba veliko pomenila, je želel, da bi jo imela tudi njegova sestra. Pri tem ji je bil pripravljen pomagati, vendar je to počel tako, da jo je prizadel. Ker je bila Rezika manj odločna, je v življenju počela, kar je hotel njen brat.

Utemeljitev razlage z opisanim ali s citiranim primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Primera ni.

1 T – Primer iz odlomka ni natančno v skladu z razlago, a je še smiselno povezan z njo.

Primer: »Očitno sem se podzavestno zgledoval po svojem očetu, ki je tako panal svoje 'neumne' vole na njivi.«

2 T – Primer iz odlomka je natančno v skladu z razlago.

Primer: »In glej, še tisti dan – sredi letnih počitnic – sem jo pretental: odločila se je meni na ljubo in mi obečala, da si bo prizadevala na vse kriplje, kajti bila je že štirinajst let stara in sem sklenil, da mora prvi razred preskočiti.«

(Z dvema točkama ovrednotimo tudi vsak drug primer, ki natančno utemeljuje razlago.)

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na prejšnje razlage, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje razlage.

Primer: Brat je sicer do sestre skrben, ima jo rad, hkrati pa ravna tudi nepremišljeno, ker misli, da je zanjo dobro to, kar je dobro zanj. / Pisatelj ugotovi, da nihče nima pravice odločati v imenu drugih oziroma da je vsak sam svoje sreče kovač.

(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)

Lastno mnenje o problemu/prvini v odlomku (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev.

Primer: Brat je bil do sestre zelo krivičen. / Sestra bi se morala bratu upreti.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Pisatelj ni ravnal prav, to na koncu tudi sam prizna. Bolje bi bilo, če bi njegova sestra ostala na kmetih. / Brez brata sestra nikoli ne bi študirala, njegova pomoč ji je bila pomembnejša kot nasilje. Napake je delal samo zato, ker jo je imel rad.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Menim, da je brat ravnal pravilno, ko je svojo sestro tako rekoč prisilil, da se je učila in si pridobila izobrazbo. Če ne bi bil tako vztrajen in odločen, bi njegova sestra vse življenje delala na kmetih, kar pa ne bi bilo dobro zanjo, saj je bila telesno šibka, delo na kmetih pa zahteva močne ljudi. / Brat ne bi smel tako ravnati z Reziko, ona pa ni bila dolžna poslušati njegovih ukazov. Moje mnenje je, da je dobro, da je bil odločen, slabo pa, da je bil tudi nasilen. S tem je prizadel sestro, pa tudi sebi je škodoval, sicer se teh dogodkov pozneje ne bi spominjal z bolečino.

Lastno mnenje o problemu/prvini na splošno (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Ni mnenja. / Mnenje je izraženo kot skopa trditev. / Ni povezano z odlomkom.

Primer: Odnos med brati in sestrami je odvisen od staršev. / Bratje in sestre si morajo vedno pomagati.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, šibko razlago/nakazano v primeru iz življenja.

Primer: Normalno je, da starejši otroci svetujejo mlajšim bratom ali sestram, saj s tem pridobijo izkušnje in potem ni nihče razočaran. / Vsak človek ima svoje življenje, tudi otroci so lahko svobodni in se morajo sami odločiti o šolanju ali delu.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Starejši bratje hočejo pogosto odločati o svojih sestrah, pa ne samo zato, ker so starejši, ampak tudi zato, ker so fantje in mislijo, da so deklice nemočne. Zdi se jim, da so pametnejši od njih, zato jim vsiljujejo svoje poglede, in prepričani so, da njihova skrb dokazuje njihovo ljubezen. Mislim, da je res ravno nasprotno. Prava ljubezen se kaže tako, da ljudje pustijo drug drugemu, da so to, kar so, in si pomagajo brez vsiljevanja svojih pogledov. / Vsi ljudje delamo napake v odnosih z drugimi ljudmi in odrasli so za to odgovorni sami. V odnosu, ki ga imajo otroci drug do drugega, pa imajo veliko vlogo starši. Če je ta odnos grob, če so otroci nasilni, morajo starši ugotoviti, ali morda s tem ne kažejo le svojega ljubosumja, in potem ravnati tako, da za ljubosumje med brati in sestrami ne bo vzroka. Vsekakor pa je treba otrokom dopovedati, da se skrb za brata ali sestro nikoli ne sme izražati z grobstvo.

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.

Primer: Danes je veliko družin z enim otrokom in teh problemov ni.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: V naši bližini živi družina, v kateri sestra ustrahuje svojega mlajšega brata. Ta mora narediti vse, kar hoče ona, po mojem mu bo izbrala tudi šolo in poklic.

2 T – Primer je na kratko opisan.

(Drugo mnenje, ki je v tem točkovniku ovrednoteno z dvema točkama, je utemeljeno s kratkim opisom dogajanja v družini, kjer je bil brat nasilen do sestre, ki so mu jo starši vedno dajali za zgled.)

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost 2 T

Pravopisna pravilnost 2 T

Slogovna ustreznost 2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.
- Za izviren naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).